

Vidre so med nami

23.05.2018

Vidra – kraljica voda tudi na Goričkem!

Inštitut za ohranjanje naravne dediščine Lutra uredil informacijski center Aqualutra, kjer skušajo vidro približati vsem ljudem; Vidra postaja ambasador ohranjenih celinskih voda in zdravega okolja

Slovenski veterinarji so zlasti v tem pomladnem in pozneje zgodnjem poletnem času najpogosteje deležni „obiskov“ takšnih in drugačnih živalskih mladičev, ki jim jih ljudje, pogosto tudi nevede, prinašajo „na zdravljenje“. Nekatere mladiče, zlasti srnice, ljudje sploh ne bi smeli dotikati, saj jih mama v naravni namerno pusti in jo pozneje, običajno ponoči spet obišče, nekatere druge veter in neurje odstrani od mame, tretje se kar izgubijo ipd. In tako, ko jih človek odkrije prihajajo takoj k veterinarjem. Zato ne preseneča, da ima denimo veterinarica Smiljana Nabergoj, dr. vet. med. iz Moravskih Toplic, trenutno v oskrbi, poleg različnih ptičev, predvsem sovic in štorkelej, ima srnice, ježke..., pravkar pa so v naravo izpustili vidro. Našli so jo namreč kar ob cesti na Goričkem in v strahu, da jo ne bi kdo povozil, je končala pri Nabergojevih. Tam so jo veterinarji pregledali in ugotovili, da ni nič narobe, tako da je lahko spet šla v naravo. „To je čudovita žival, katere v živo vidijo le redki srečneži in vesela sem, da je z njo vse v najboljšem redu, tako da je sedaj spet v svojem življenjskem okolju“, nam je povedala Smiljana Nabergoj, ki je pohvalila aktiviste Inštituta za ohranjanje naravne dediščine Lutra, ki delujejo tudi na Goričkem, kjer je kar nekaj teh „kraljic voda“ in odlično skrbijo za vidre, ki zlasti v delu Goriškega okrog Gornjih Petrovcev, Križevcev, Šalovcev in Hodoša, imajo svoje domovanje.

To tudi pomeni, da imajo tam tudi čiste potoke, kajti eno gesel Lutre je tudi „Kjer živimo v prijateljstvu z vodami, tam je vidrin obraz najčistejši“, ter „Ko bodo vsi potki in reke tekle čiste in svobodne, se bo vrnilo kraljestvo povodnega moža“. Na Goričkem, kjer so ponosni na to zanimivo žival, sicer deluje tudi Vidrin informacijski center Aqualutra, in sicer v Križevcih, kjer skušajo vidro približati vsem ljudem. Vidra, skrivnostna vodna kuna, ki obvladuje potočke, potoke, akumulacijska jezera in reke po vsem Goričkem, je danes ena najbolj ogroženih zveri v industrijsko razvitih evropskih deželah. Živi človeku prikrito življenje, lovi večinoma zvečer in še pred svitom. Tudi med lovci in ribiči so le redki imeli srečo, da so vidro opazovali v naravi, pri lovu ali igri. Zaradi svoje vloge plenilca najvišjega reda v celinskih vodnih ekosistemih je dober kazalec njihove kakovosti in ohranjenosti. Zahteve do življenjskega okolja - naravna obrežja in struge vodotokov z ohranjenim obrežnim rastlinjem, posebno starimi drevesi, dovolj raznovrstnega plena, sorazmerno čista voda - vse to se sklada s sodobnimi načeli sonaravnega in celovitega gospodarjenja z vodami. Zato vidra postaja ambasador ohranjenih celinskih voda in zdravega okolja.

Goričko naseljuje sklenjena, vitalna populacija vidre, ki je glede na dosedanje podatke o tem ogroženem sesalcu edina takšna v Sloveniji. Zato so se zavedali potrebe poskrbeti za pravočasne varstvene ukrepe, ohraniti populacijo in njeno življenjsko okolje ter ju zavarovati pred nadaljnjimi škodljivimi vplivi človekovega delovanja. Območje Krajinskega parka Goričko je Slovenija predlagala med posebna varstvena območja, ki se bodo priključila skupnemu evropskemu ekološkemu omrežju Natura 2000. Evropska komisija je uvrstila naloge ohranjanja vidrine populacije na Goričkem med Life - Natura projekte, izbrane v letu 2004. In kaj počnejo v Informacijskem centru Aqualutra v Križevcih in kako se učijo v vidrini učilnici v naravi? „Poleg dragocenih spoznanj o populaciji vidre na Goričkem je najvidnejši rezultat projekta Life, ki je trajal od leta 2004 do 2009, zrasel v Križevcih: Vidrin informacijski center Aqualutra. Center prevzema nadaljevanje strokovnih in raziskovalnih nalog, ki smo jih zastavili v okviru

projekta: spremljanje (monitoring) vidrine populacije na zavarovanih območjih, posebno v Krajinskem parku Goričko, ugotavljanje vzrokov ogroženosti in načrtovanje odpravljanja slednjih, čezmejno sodelovanje; spremljali bomo tudi širjenje vidrine populacije na nezavarovana območja, kajti vidra je ogrožena in zavarovana vrsta povsod, ne le na določenih območjih. Najpomembnejša naloga Vidrinega centra pa je izobraževanje, informiranje in ozaveščanje o celovitem ohranjanju narave s poudarkom na vodah, o čemer vidra pripoveduje različnim ciljnim skupinam, od najmlajših in šolarjev do obiskovalcev panonskih termalnih kopališč ter Krajinskega parka Goričko“, poudarjajo v centru.

Ta je sicer zasnovan v obliki dveh paviljonov – dveh vidrinih tačk, simbolno umeščenih med gozd in vodo, med dva ekosistema, ki sta za vidrino preživetje ključna. Prva tačka je namenjena javnosti, obiskovalcem, druga raziskovalcem in gostom. Ker želijo pokazati odgovoren odnos do narave, so za gradnjo izbrali pretežno naravne materiale, med njimi tradicionalne, kot so les, glina, slama. Prizadevali so si ne le, da vsi materiali izvirajo iz Slovenije, temveč so jih skušali najti tudi čim bliže svojemu centru – tudi to je prispevek k varovanju okolja, ki ga globalni transport vsak dan močnejše obremenjuje, trdijo. „Z raziskovanjem vidrinega življenja in razširjenosti vrste v naravi skušamo bolje razumeti njeno vlogo in soodvisnost vrst v naravnih vodnih ekosistemih. Oboroženi z znanjem lahko več storimo za ohranjanje vrste, njenega življenjskega okolja – voda in narave širše. Narava je tudi naša učiteljica in življenjska sopotnica. Vse, kar se o njej in od nje naučimo, skušamo na različne načine približati najširšemu krogu ljudi: pojasnujemo, ozaveščamo, izobražujemo. Zavedamo se, da je ohranjanje narave potrebno zato, ker je človeška vrsta v evolucijskem in družbenem razvoju pregloboko posegla vanjo. Kljub temu ima narava ogromno obrambno in samoobnovitveno moč. Med obema skrajnostma je potrebno iskati krhko ravnovesje. Naša organizacija skuša prispevati k temu občutljivemu procesu. Ker so naša prizadevanja iskrena, naravnana v korist narave in človeške družbe, smo se odločili za neprofitno in od političnih struktur neodvisno delovanje. Narava bo razsodnik o naši uspešnosti. Naše poslanstvo bo izpolnjeno, ko bomo vsem rekam in potokom vrnili njihovo zeleno ogrinjalo ter vijugavo pot in ko bomo lahko vodo pri izlivu pili prav tako brezskrbno kot pri izviro. Takrat se bo vrnilo kraljestvo povodnega moža“, so prepričani v Inštitutu za ohranjanje naravne dediščine Lutra.

O.B.